

བོད་ཀྱི་ཐོག་མེད་རིག་གཞི་ལྟར་འབྲེལ་བའི་ཕྱི་རོལ་རྒྱུ་

གྲུང་གོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

༄༅། །པོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པའི་བྱང་
འཕེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་སྟོན་པ་
བཞུགས་སྟོན་པའི་ཁྱེད་ཐུགས་ལྷན་གསུམ།

སྐལ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བཅུམས།

ཀྱང་གོའི་པོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟོན་ཁང་།

责任编辑:周 华

封面设计:吾 要

图书在版编目(CIP)数据

藏族医学史/格桑陈来著. —北京:中国藏学出版社,
1997. 1

ISBN 7—80057—269—2

I. 藏… II. 格… III. 藏医—医学史 IV. R291.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(96)第 24878 号

藏族医学史

格桑陈来 著

*

中国藏学出版社出版

青海省新华书店发行

中国藏学出版社微机室排版

北京牛山世兴印刷厂印刷

开本:850×1168 1/32 印张:15.5 字数:310 千字

1997 年 1 月第 1 版 第 1 次印刷 印数 3000 册

ISBN7—80057—269—2/K·56

定价:17.50 元

དགའ་ཆག

སྐབས་དང་པོ། བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་གསོ་དབྱུང་
སྐྱོར་གྱི་གནས་ཚུལ།

དང་པོ། བོད་ཀྱི་གསོ་དབྱུང་གི་བསམ་པའི་དབྱ་བརྟེན་པའི་སྐྱོར། (4)

གཉིས་པ། བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་མི་རྒྱུས་ཀྱི་ན་ཆའི་སྐྱོར། (15)

གཅིག གདོད་མའི་བོད་མིའི་མགོ་ལ་བྱུང་བའི་ནད་རིགས་ཀྱི་
སྐྱོར། (15)

གཉིས། གདོད་མའི་བོད་མིའི་རྩས་པའི་ཆགས་གྲུབ་སྐྱེས་ཀྱི་
སྐྱོར། (17)

གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་སྤྲན་བཙས་སྤེལ་ཚུལ་གྱི་སྐྱོར། (18)

གཅིག བུར་བྱ་སྤྲན་གྱི་བྱུང་ཚུལ། (18)

གཉིས། སྤྲན་བ་དབྱུང་ཐབས་ཀྱི་བྱུང་ཚུལ། (28)

གསུམ། ཞར་བྱུང་གཟི་ཡི་རིག་གནས་ཀྱི་སྐྱོར། (32)

བཞི། ཞར་བྱུང་ལྷན་རྩས་འཕྱུགས་བཙས་ཀྱི་སྐྱོར། (35)

བཞི་པ། བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་ལྷས་ཁམས་བདེ་སྤྱད་གི་སྐྱོར། (39)

གཅིག མེ་ལ་སྤྱད་པའི་སྤྱལ་བྱུང་བ་དང་དེ་ལས་བྱུབ་པའི་ལྷས་
ཁམས་བདེ་སྤྱད་གི་འབྲས་བུའི་སྐྱོར། (39)

གཉིས། གས་སྐྱེས་སྤྱུབ་པའི་སྤྱལ་བྱུང་བ་དང་དེ་ལས་བྱུབ་པའི་
ལྷས་ཁམས་བདེ་སྤྱད་གི་སྐྱོར། (43)

- གསུམ། ཁང་ཁྱིམ་བརྒྱན་པའི་སྒྲིལ་དང་ལུས་ཁམས་བདེ་
 ཟུང་གི་སྐྱོར། (45)
- བཞི། རྩ་ཆས་སྒྲིད་པའི་སྒྲིལ་བྱང་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ལུས་
 ཁམས་བདེ་ཟུང་གི་སྐྱོར། (47)
- ལ། བོད་ཀྱི་སྒོ་གར་བྱང་བ་དང་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་གི་
 སྐྱོར། (49)
- ལྷ་པ། བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་གསོ་དབྱང་དང་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་
 གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐྱོར། (52)
- གཅིག་ བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་ལྷ་དང་གསོ་དབྱང་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་
 སྐྱོར། (53)
- གཉིས། བོད་ཀྱི་ལྷ་གསལ་གཏོ་དབྱང་ཀྱི་ཚུལ་དང་གདོད་མའི་
 གསོ་དབྱང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐྱོར། (55)
- གསུམ། བོད་ཀྱི་གསོ་དབྱང་ནི་ཆོས་ལུགས་ལས་བྱང་བ་ཡིན་ཟེར་
 བའི་མཐའ་དཔྱད་སྐྱོར། (57)
- བཞི། ཁར་བྱང་གསོ་རིག་ནི་རྒྱུད་འགྲོའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྣམ་ཤུགས་
 དང་མའི་རིགས་ཀྱི་བརྩེ་རྒྱུད་ལས་བྱང་བ་ཡིན་ཟེར་བའི་
 མཐའ་དཔྱད་སྐྱོར། (60)
- བྱུག་པ། བོན་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་བོད་ཀྱི་གསོ་དབྱང་གཉིས་ཀྱི་
 སྐྱོར། (62)
- གཅིག་ བོད་ཀྱི་བརྗོལ་བོན་དང་གསོ་དབྱང་། (62)
- གཉིས། གཡུང་རྒྱུད་བོན་དང་བོད་ཀྱི་གསོ་དབྱང་། (66)
- གསུམ། བོན་ཀྱི་ལྷ་གཤེན་དང་གསོ་དབྱང་། (70)

བཞི། དཔྱད་བྱ་བྱི་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲན་སྤེལ་ཚུལ། (74)

རྒྱལ་པོ་གཉིས་པ། ལྷ་རྒྱལ་པོ་དང་ཕྱི་གཏུང་རབས་རྒྱུང་
བའི་རྒྱལ་ལྷ་པོ་དང་ཕྱི་གསོ་རིག་དར་ཚུལ།

དང་པོ། པོ་ད་རྗེ་གཉེན་ཁྱིམ་པོ་ལྷན་ཁྱིམ་པོ་ལྷན་ཁྱིམ་པོ་དང་ཕྱི་
པོ་དང་ཕྱི་གསོ་རིག་དར་ཚུལ། (77)

གཅིག་ པོ་དང་ཕྱི་སྒྲན་བཅས་ལག་ལེན་གྱི་ཤེས་བྱའི་གསོག་འཛིག་
དང་འཕེལ་རྒྱུ། (79)

གཉིས། ཞིང་ལས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱུས་དང་གསོ་དཔྱད་ཀྱི་གོང་སྤེལ།
..... (87)

གཉིས་པ། ལྷ་མོ་མོ་རི་སྒྲན་བཅས་ནས་གནས་པའི་རྒྱུང་བཅས་ཀྱི་བར་དུ་
པོ་དང་ཕྱི་གསོ་རིག་དར་ཚུལ། (90)

གཅིག་ པོ་དང་རྒྱ་གར་གཉིས་ཀྱི་སྒྲན་བཅས་འཕེལ་སྤེལ་གྱི་དབྱ་
བརྒྱུས་པ། (95)

གཉིས། པོ་དང་ཕྱི་སྒྲན་བཅས་ལག་ལེན་གྱི་གོང་འཕེལ་དང་འབྲུག་
ཚང་དུ་སྤང་བ། (99)

༧ བད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་རིམས་ནད་རྫོན་འགྲོག་གི་བྱིས་སྤེལ་སྤྱོད་
..... (99)

༨༥ ལྷ་བཅས་ལག་ལེན་གྱི་འཕེལ་རྒྱུ། (102)

གསུམ། པོ་དང་ཕྱི་ཆེད་གཉེན་གྱི་སྒྲན་པ་བྱུང་བ། (103)

བཞི། སྒྲན་པ་དུང་གི་ཐོར་ཅིག་ཅན། (106)

སྐབས་གསུམ་པ། སྤྱ་རྒྱལ་བཅན་པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་
 སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་གསེང་གི་དར་ཚུལ།

- དང་པོ། བཅན་པོ་སྤང་བཅན་སྐམ་པའི་རྒྱལ་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་གསེང་གི་
 དར་ཚུལ། (110)
- གཅིག བོད་ཕྱི་སྤྱན་བཅས་འབྲེལ་སྤེལ་གྱི་ལེའུ་ཚན་གསར་པ།
 (120)
- ག སྤྱ་རྒྱལ་དང་ཐང་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱན་བཅས་འབྲེལ་སྤེལ། (121)
- ལ། སྤྱ་རྒྱལ་དང་རྒྱ་གར་གཉིས་ཀྱི་སྤྱན་བཅས་འབྲེལ་སྤེལ། (128)
- ག སྤྱ་རྒྱལ་དང་ཏ་ཐིག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱན་བཅས་འབྲེལ་སྤེལ། (132)
- གཉིས། ཏུན་རྟེན་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྱན་བཅས་ཤོག་རྒྱུ།
 (135)
- ག སུན་སྤུམ་ཚོགས་པའི་སྤྱན་བཅས་ལག་ལེན་གྱི་ནང་དོན། (135)
- ལ། སུན་སྤུམ་ཚོགས་པའི་སྤྱན་རྒྱས་རིག་པ། (139)
- ག ཏུན་རྟེན་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྱན་བཅས་ཤོག་རྒྱུ་ལ་གནས་པའི་
 ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རིན་ཐང་། (141)
- གསུམ། བོད་སྤྱན་གྱི་སྤྱོད་གསོ་དང་སྤྱན་བཅས་དོད་པ་གྱི་ལམ་
 ལུགས་སྒྲིང་། (144)
- བཞི། སྐབས་འདིར་བྱུང་བའི་སྤུལ་བྱུང་སྤྱན་པ། (146)
- ཏ་ཤང་མ་རྩ་དེ་ལ། (146)
- རྒྱ་ནག་སྤྱན་པའམ་ཉེན་ལེན་ཏང་། (147)
- ཉ་ར་རྩ་ཐོ། (148)
- ཏ་ཐིག་གི་སྤྱན་པ་འཛོལ་། (150)
- རྩམ་གོ་ཤེས་ཚས་ཀྱི་མཛོད། (151)

- གཉིས་པ། བཅན་པོ་མང་སྤྱང་མང་བཅན་དང་འདུས་སྤང་མང་པོ་རྩེ་
གཉིས་ཀྱི་ཁྱི་རབས་སུ་བོད་ཀྱི་གསེང་གི་དར་ཚུལ།(152)
- གཅིག་ བོད་སྐད་སྐད་པའི་གཉིས་སྤྱང་དང་སྐད་བཅས་དོད་མ་གྱི་
ལམ་ལུགས་འཕེལ་ཁྱུས་སུ་སྤང་བ།(157)
- གཉིས། སྐབས་འདིར་བྱུང་བའི་ལུས་བྱུང་སྐད་པ།(160)
- འདྲེ་རྩེ་ཁྱུ་གར་བསྟ།(160)
- གཡུ་ཐོག་ཁྱུང་པོ་རྩེ།(162)
- གསུམ་པ། བཅན་པོ་ཁྱི་རྩེ་གཙུག་བརྟན་མེས་ལག་ཚོམ་གྱི་དུས་སུ་
བོད་ཀྱི་གསེང་གི་དར་ཚུལ།(163)
- གཅིག་ གསེང་དབྱེད་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་བསྟུ་གསེག་དང་ལེགས་
ཐྱིག་(168)
- གཉིས། སུ་རྒྱལ་གྱི་གསེང་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་འཕེལ་ཁྱུས་
དང་སྐད་དབྱེད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོའི་སྐོར།(174)
- ག གཞུང་འདིའི་འཕེལ་རིམ་དང་བྱུང་བའི་དུས་ཚོགས་ཀྱི་སྐོར། ... (175)
- ཁ། སྐད་དབྱེད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོའི་བརྩོད་བྱ་གཙོ་བོ།(177)
- ག སྐད་དབྱེད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོའི་དགེ་མཚན་དང་ལུགས་ཁྱེན།(187)
- གསུམ། གཙོ་ཆེ་བའི་འཚོ་བྱེད་མི་སྟོ།(188)
- ཅན་པ་ཤེལ་ཏ།(188)
- ཏ་ཤང་མ་ཏ་ཁྱེན་ད།(190)
- གཡུ་ཐོག་རྩིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ།(191)
- བཞི་པ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤྱང་ལྷེ་བཅན་གྱི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་གསེང་གི་
དར་ཚུལ།(195)
- གཅིག་ ལུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སུ་རྒྱལ་མྱི་ནང་གི་སྐད་བཅས་

འབྲེལ་སྒྲིལ།	(207)
༡ སྤྱ་རྒྱལ་ནང་སྤྱ་ཁྱི་སྤྱ་བཙུག་འབྲེལ་སྒྲིལ།	(209)
༢ སྤྱ་རྒྱལ་དང་སྤྱ་རྒྱལ་བར་སྤྱ་སྤྱ་བཙུག་འབྲེལ་སྒྲིལ།	(212)
༣ སྤྱ་རྒྱལ་དང་ཐང་རྒྱལ་གཉིས་སྤྱ་སྤྱ་བཙུག་འབྲེལ་སྒྲིལ།	(213)
༤ སྤྱ་རྒྱལ་དང་རྒྱ་གར་བར་སྤྱ་སྤྱ་བཙུག་འབྲེལ་སྒྲིལ།	(216)
༥ སྤྱ་རྒྱལ་དང་ཏཱ་བླ་བར་སྤྱ་སྤྱ་བཙུག་འབྲེལ་སྒྲིལ།	(221)
༦ སྤྱ་རྒྱལ་དང་བལ་པོ་བར་སྤྱ་སྤྱ་བཙུག་འབྲེལ་སྒྲིལ།	(224)
གཉིས། བོད་ཀྱི་གསེབ་ཤིག་པའི་སྤྱ་བ་གསེབ་ལམ་ལྷགས་དར་ རྒྱལ་དང་འབྲེལ་ཚུང་དུ་སོང་བ།	(226)
གསུམ། བོད་ཀྱི་གསེབ་ཤིག་པའི་རྒྱལ་མཆོད་ཀྱི་འབྲེལ་མཆོད་ དང་དཔལ་ལྷན་གསེབ་ཤིག་རྒྱུད་བཞིའི་སྤྱ་.....	(234)
གསེབ་ཤིག་རྒྱུད་བཞིའི་འབྲེལ་ཤིག་སྤྱ་སྤྱ་སྤྱ་.....	(235)
ཐ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་དང་བརྒྱུད་བྱ།	(236)
བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་དང་བརྒྱུད་བྱ།	(237)
མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་དང་བརྒྱུད་བྱ།	(238)
སྤྱ་ཐ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་དང་བརྒྱུད་བྱ།	(239)
རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་མཆོད་དང་ལྷན་འབྲེལ་ཀྱི་སྤྱ་.....	(240)
བཞི། ལུས་ལྷན་གྱི་སྤྱ་བ།	(243)
རྒྱལ་པའི་སྤྱ་གསུམ།	(243)
རྒྱལ་པའི་སྤྱ་སྤྱ་བ་དག།	(245)
སྤྱ་གསུམ་གང་བ།	(247)
སྤྱ་དཔོན་པོ་འབྲེལ་གནས།	(249)
བཤོར་ཕེ་རྩ་ཅན།	(252)

པོད་སྒྲོན་མཁས་པ་མི་དགྲ།	(253)
ལྷ་པ། ལུ་ནེ་བཅན་པོ་ནས་ཁྱི་དར་མ་ཁུ་དུམ་བཅན་གྱི་ཁྱི་རབས་སྐབས་	
པོད་ཀྱི་གསེང་རིག་གི་འཕེལ་འགྲིབ་སྐོར།	(256)
གཅིག པོད་ཀྱི་གསེང་རིག་པ་ནི་པོད་མི་རིགས་ཀྱི་མདངས་དང་	
ལྷ་སྐྱོག་ལྟ་བུ་ཡིན།	(257)
གཉིས། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་དང་པོད་ཀྱི་གསེང་རིག་པ་འདི་	
སྐོར།	(262)

སྐབས་བཞི་པ། པོད་མེལ་བུའི་དུས་རབས་ལྷ་
པོད་ཀྱི་གསེང་རིག་དར་ཆུལ།

དང་པོ། གསེང་དབྱུང་གཏེར་མའི་ལུགས།	(279)
གཅིག གསེང་དབྱུང་གཏེར་མའི་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་རྒྱུ།	(281)
གཉིས། གཏེར་ནས་བཏོན་པའི་བསྟན་བཅས་ཁག་གཅིག་གི་སྐོར།	(284)
གསུམ། གཏེར་སྟོན་གྱི་ལུལ་བྱུང་མི་སྒྲ།	(289)
གཏེར་སྟོན་གྱི་པ་མངོན་ཤིང་།	(289)
གཏེར་སྟོན་དཔོན་སྐུ་བྱུང་རྒྱུ།	(290)
གཏེར་སྟོན་ར་མོ་ཤེལ་སྒྲ།	(291)
གཏེར་སྟོན་གྱི་ཅུ་ཆོས་ཀྱི་དབང་རྒྱལ།	(292)
གཉིས་པ། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་ཁོང་གིས་བསྐྱར་བའི་གསེང་ དབྱུང་སྐོར།	(294)
གསུམ་པ། རྒྱུད་བཞིའི་ལེགས་སྒྲིག་དང་འབྲེལ་མཆན་གྱི་སྐོར།	(299)
གཅིག རྒྱུད་བཞིའི་འཆད་ཐབས་སུ་བཞག་པའི་ཆ་ལག་བཅོ་	

- བཟུང་གི་སྐོར། (299)
- ག གཞུང་ཉིད་མཛད་པ་པོ་དང་རྒྱལ་ཆོགས་གི་སྐོར། (300)
- ཁ། གཞུང་གི་རིན་ཐང་གཙོ་བོ་དང་རིན་ཐང་གི་སྐོར། (301)
- གཉིས། ཟུང་ཟུང་བརྟུང་ཅི་སྒྲིང་པོའི་སྐོར། (306)
- གསུམ། ལུས་སྟོན་ཡེ་ཤེས་གཞུངས་དང་དེས་མཛད་པའི་བཤད་
 ཟུང་གི་འབྲེལ་བ་འབྲམ་ནག་གསལ་སྟོན་གི་སྐོར། (310)
- བཞི་པ། སྤུན་བཅས་ལག་ལེན་གི་འབྲེལ་ཟུས་དང་གསོ་དཔུང་ཟུལ་པོའི་
 དཀོར་མཛད་གི་སྐོར། (313)
- གཅིག གསོ་དཔུང་ཟུལ་བའི་དཀོར་མཛད་གི་མཛད་པ་པོ་དང་.....
 བཅུ་མས་པའི་རྒྱལ་ཆོགས་སོགས་གི་སྐོར། (314)
- གཉིས། གཞུང་གི་བཛྲ་བྱ་དང་བྱ་དང་ཆོས་སོགས་གི་སྐོར། (315)
- ལྔ་པ། ལུས་བྱུང་བའི་སྤུན་པ། (317)
- ཞང་གཟི་བུའི་འབར། (317)
- རྒྱ་སྟོན་དཀོན་ཚིག་སྒྲུབས། (319)
- མཉམ་མེད་དུགས་པོ་ལྷ་རྩེ། (319)
- གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། (321)

སྐབས་ལྔ་པ། མ་སྒྲུབ་དང་ཕག་མོ་བྱུང་བའི་རྒྱས་
རབས་བྱ་བོད་གི་གསེང་རིག་དར་ཚུལ།

- དང་པོ། མ་སྒྲུབ་པས་དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱས་རབས་བྱ་བོད་གི་གསེང་རིག་
 དར་ཚུལ། (324)
- གཅིག བོད་གི་གསོ་དཔུང་སོག་ལུལ་རྒྱ་དར་བ་དང་སོག་པོའི་

སྒྲུབ་བཅས་འཕེལ་ཀླུས་དང་འབྱུང་ཚད་དུ་སོང་བའི་སྐོར།	
.....	(331)
གཉིས། བོད་སྐད་སྒྲུབ་དབྱེད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ།	(338)
གསུམ། བོད་ཀྱི་སྒྲུབ་ཇུས་ལག་ལེན་གྱི་འཕེལ་ཀླུས་དང་དདུལ་ཚུ་	
ཐྱུབ་པའི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་སྐོར།	(340)
གཉིས་པ། བག་མོ་ཐུ་པས་དབང་བསྐྱར་བའི་དུས་རབས་ཐུ་བོད་ཀྱི་	
གསེང་གི་དར་ཚུལ།	(343)
གཅིག་ ཐུར་ལུགས་ཐུར་ཚུལ།	(349)
༡ ཐུར་ལུགས་ཀྱི་གཙུག་པོའི་བསྟན་བཅས་དང་བྱུང་ཚུལ།	(352)
༢ ཐུར་ལུགས་ཀྱི་ཐུལ་ཐུར་གི་སྒྲུབ་པ།	(354)
ཐུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུགས་བཟང་།	(354)
མིའི་ཉི་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན།	(356)
རྩ་བཅུན་བཟ་ཤིས་དཔལ་བཟང་།	(358)
ལྷན་སྦྲེང་ས་ལེགས་ཐུབ་དཔལ།	(359)
གཉིས། ཐུར་ལུགས་ཐུར་ཚུལ།	(360)
༡ ཐུར་ལུགས་ཀྱི་གཙུག་པོའི་བསྟན་བཅས་དང་བྱུང་ཚུལ།	(366)
༢ ཐུར་ལུགས་ཀྱི་ཐུལ་ཐུར་གི་སྒྲུབ་པ།	(371)
ཐུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་དོ་རྩེ།	(371)
སྦྱིམས་པ་ཆོད་བང་།	(373)
ཐུར་པོ་པར་ཆེན་རྩི་རྩེ་པ་ལམ།	(376)
ཐུར་མཁར་སྒྲོ་སྒྲོལ་ཀུལ་པོ།	(378)
སྐ་བ་ཐུབ་དབང་ལྷག	(380)
གསུམ། བོད་ཀྱི་པར་སྒྲུབ་རིག་པའི་འཕེལ་ཀླུས་དང་ཐུ་ཐང་རྒྱུད་	
བཞི་ཤིང་པར་དུ་བརྒྱུས་ནས་བསྐྱར་བ།	(383)

- བཞི། བོད་མྱེད་ས་སྐྱ་ན་ཅིས་ཁང་གི་བྱང་རབས་མདོར་བརྟུས།
..... (431)
- མྱེད་གནས་ཚུལ་གྱི་སྐོར།..... (432)
- ལོ་རྒྱུས་བརྒྱད་རིམ་སྐོར།..... (436)
- གཉིས་པ། རིན་ཆེན་སྐྱ་ན་མྱེད་གྱི་ལག་ལེན་དང་གོང་འཕེལ།... (440)
- གསུམ་པ། རྒྱུ་འབྲེམས་དང་རྟེན་འབྲེམས་གྱི་བྱང་འཕེལ། (445)
- བཞི་པ། བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པ་ལྷལ་དབྱས་ནས་ལྷལ་རྒྱལ་ས་སྐོར་
དར་ཚུལ། (453)
- གཅིག མདོ་ཁམས་རྒྱལ་ས་སྐོར་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་དར་ཚུལ། (453)
- གཉིས། མདོ་སྐད་རྒྱལ་ས་སྐོར་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་དར་ཚུལ། (459)
- ལྔ་པ། ལྷལ་བྱང་བའི་སྐྱ་ན་པ། (471)
- དར་མོ་སྐྱ་ན་རམས་པ་སྒོ་བཟང་ཆོས་གྲགས། (471)
- ལྷེ་སྲིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། (472)
- གཙང་སྐྱ་ན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ།..... (474)
- དེུ་དམར་བསྐྱ་ན་འཛིན་ལུན་ཆོག་ས། (476)
- མི་ལམ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ། (478)
- མཁས་དབང་མཁྱེན་རབ་ལོངས་བླ། (479)

སྐབས་དང་པོ། བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་གསེ་ དབྱེད་སྐར་གྱི་གནས་ཚུལ།

(སྤྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྟོན།)

ད་ནས་མི་ལོ་ཁྲི་བྲག་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་གི་གོང་ནས་བོད་ཁམས་སུ་ང་ཚོའི་
ཡང་མེས་རྣམས་ཀྱིས་ངལ་ཚོལ་དང་། འཚོ་སྤྱོད་། རྒྱུད་སྒྲེལ་བྱེད་བཞིན་པ་
དང་། ཁོང་ཚོས་དུས་ཡུན་རིང་བའི་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་...
ལས་གཟི་འོད་འཕྲོ་བའི་བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་དཔལ་ཡོན་བྱུང་དུ་འཕགས་པ་
ཞིག་བསྐྱེད་ཡོད། ཐོག་མར་བསྐྱེད་པའི་བོད་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་གྱིས་འཇམ་...
སྤྱིང་གི་མའི་རིགས་སྤྱི་ལོ་རྒྱབས་ཆེན་གྱི་ཕྱག་རྒྱེས་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད་དོ། །

དེང་ཆར་གནའ་བའི་འགྱུར་རྒྱུ་དང་ས་ཁམས་ལ་རྟོག་ཞིབ་བགྱི་བའི་...
མཁས་དབང་རྣམ་པས་སྟོན་ཆོག་བཀོད་པ་ལྟར་ན། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ནི་...
བསྐལ་བ་ལ་ཐོག་ནས་ཕྱིས་པའི་ཐོག་མའི་དུས་སྐབས་སུ་ཉེན་ཉེན་དུ་གནས་
པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། སྟོད་ཀྱི་...
མངའ་རིས་སྐར་གསུམ་ཇིང་གི་ཚུལ། །བར་དུ་དབྱུག་གཙང་དུ་བཞི་ཡུར་བ་
འདྲ། །སྤང་དུ་མདོ་ཁམས་སྐར་གསུམ་ལྟ་བུ། །ཀུན་ཀྱང་རྒྱ་ལྷ་རྒྱ་མཚོར་...
གྱུར་པའི་ནང་། །ཞིས་དང་ཡང་། མཚོ་དེ་འཁོལ་བ་ཞི་ཞིང་རབ་དུ་བསིལ། །
ཀོང་གི་རྒྱ་བསྐྱེད་ཅེས་བྱའི་ཚོམ་བྱེ་བས། །རྒྱ་བཞི་རྒྱ་ལས་གང་བ་དེ་རྒྱ་ཐིམ། །
ཆ་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཐིམ་པ་ཡིས། །བོད་ཁམས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་...

གསལ་པོར་དོད། ༡① ཞེས་པ་སྟེ་དེར་རབས་ཚན་རིག་གི་དབྱེད་འབྲས་་་་
 དང་རང་རེའི་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་ནམ་པའི་བཞེད་དགོངས་གཉིས་མཐའ་་་
 གཅིག་ཏུ་བབས་པ་ལྟར་ན། ང་ཚོའི་མི་རིགས་འདི་ནི་གནའ་སྤྱོད་ནས་་་་
 རྒྱུད་པའི་ན་གནས་ཞིང་འཆོ་རྒྱུད་བྱེད་བཞིན་པ་གསལ། ཐོག་མའི་རུས་
 གྱི་པོད་ཁམས་གྱི་གནམ་གཤིས་དང་། མཁའ་རྒྱུད་། རྒྱུད་གྲང་གི་ཚད་གཞི་
 སྐགས་ནི་རྒྱ་མཚོ་ལས་སྐམ་སར་བུད་པའི་སྟོག་ཆགས་གྱི་འཆོ་ཁམས་དང་ཏ་
 ཅད་གིས་འཚམ་པས། ཡ་ཐོག་པོད་གྱི་རྒྱུད་པའི་རྩ་མར་པའི་སྟོག་་་་
 ཆགས་གྱི་རྫོང་ལྟ་བུར་བྱུར་འདུག་པ་ད་ལྟའི་གསེར་གྱི་རྒྱུད་བཞི་ལས་གསལ་
 པོར་མཚོན་ཐུབ། ཐོག་མར་གནས་པའི་སྟོག་ཆགས་དེ་དག་ལས་དམིགས་་་
 བསལ་གྱི་ལས་དབང་གིས་པོད་ནི་སྟེུ་དང་བྲག་སྟོན་མ་སྐགས་ལས་གྲུབ་་་
 ཚུལ། ཚན་རིག་དང་མཐུན་ལ་རྟགས་གསུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་
 པོད་གྱི་དེབ་ཐེར་རྣམས་སུ་གསལ་པོར་བཀོད་འདུག

དེ་ལྟར་ཐོག་མར་གྲུབ་པའི་སྤྱའམ་སྟེུ་མི་དེ་དག་གིས་མི་ལོ་ཁྲི་བྲག་་་
 སུམ་བརྒྱ་ལྷག་གི་གོང་ནས་རང་ཁམས་འཆོ་རྒྱུད་གི་ཆེད་དུ་རང་བྱུང་ཁམས་
 ལ་རྟ་དག་པའི་འཐབ་རྩྭ་དང་ངལ་རྩྭ་ལ་བརྒྱད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལུན་སུམ་་་་
 ཚོགས་པ་ཞིག་མཆིས། ཐོག་མའི་ཐོན་སྐྱེད་གྱི་རུས་ལྷགས་དང་འཆོ་བའི་་་
 གནས་ཚུལ་སྐགས་ཚོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། ལོ་རྟག་རྩོས་
 པས་དེ་ཀྱན་མི་ཉིད་བྱུར། མཚོས་འབྲུ་བྲགས་སུ་ཤིང་ལོ་ལྟོན། རྟགས་
 བ་རི་དྲགས་ལྟ་བུར་གནས་པ་ཡིན། ཁྲོ་དང་མོན་ལྟར་སྦྱོད་པས་པོད་ལུལ་
 གང་། ༡② ཞེས་བཀོད་པའི་གདོད་མའི་སྤྱ་མི་དག་གིས་རྫོང་ཆས་དང་མི་་་

① 《ཆས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན》མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེད་ཁང་། p149—150
 ② 《ཆས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན》མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེད་ཁང་། p155

སྐྱེས་ལ་བཞོལ་སྤྱོད་བྱེད་པར་མི་ཤེས་པ་དང་། རང་གི་འཆོ་སྤྱོད་གཙོ་མོ་
 ཆེར་རང་བྱུང་གི་མཐུན་སྦྱར་ཅམ་ལ་བརྟེན་པར་རག་ལས་པ་དང་། མ་
 མས་པའི་འབྲུ་ཟས་དང་། རྫོང་དུག་གིས་རི་དྲགས་རྩོད་པ་སྟེ། ཟས་སྤྱ་ཤ་
 དམར་པོ་ཟ་བ་དང་། སྐྱེས་ཏུ་ཁྲག་རློང་མི་འཐུང་། ① ཞེས་པ་སྐྱེས་པ་
 ཤིན་ཏུ་སྤྱག་སྟོ་བའི་འཆོ་བ་ལ་རོལ་བཞིན་མཆིས། ཐོན་སྤྱོད་ཀྱི་རྩལ་ཤུགས་
 སྐྱེས་ཤིན་ཏུ་དམན་པའི་དབང་གིས་གནའ་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱན་མོང་པའི་
 སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བ་ལ་རྒྱབ་བརྟེན་བཅོལ་ནས་གནས་པའི་དབང་གིས་རིམ་
 བཞིན་སྤྱན་མོང་པའི་བདེའམ་སྐྱད་རིགས་བྱུང་བ་ཡིན། ཐོག་མའི་བདེའམ་
 སྐྱད་རིགས་བྱུང་བ་ནས་རིམ་གྱིས་གདོད་མའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གྲུབ་པར་
 འཛུལ་ཡོ། །

ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་གདོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་ནི་
 རིམ་བཞིན་གདོད་མའི་མི་ཆོགས་ཀྱི་རྩལ་སྐབས། གདོད་མའི་རྩལ་རྒྱད་ཀྱི་
 རྩལ་སྐབས། གདོད་མའི་བྱིམ་རྒྱད་ཀྱི་རྩལ་སྐབས་བཅས་གསུམ་རྩ་དེ་
 བར་མཆིས་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རོ་བོ་དང་རང་བཞིན་
 སྐྱེས་ལ་ད་ལན་སྤྱི་ཞིབ་ཀྱི་དབྱེད་པ་སྟེལ་བ་མ་མཐོང་བས་མི་གསལ་ནའང་།
 ད་ནས་མི་ལོ་ཁྲི་གཅིག་ལྷག་གི་གོང་ནས་བོད་ཁམས་སུ་གདོད་མའི་རྩལ་རྒྱད་
 ཀྱི་ཆོ་བ་གྲུབ་ཡོད་པ་གཤམ་གསལ་ཀྱི་གནའ་རྩལ་དག་གིས་ར་སྤྱོད་བྱེད་སྟེ་
 བ་ཡིན། བྱེད་པར་རྩ་གདོད་མའི་རྩལ་ཆོན་གྱིས་ཚུལ་གྱི་ལུགས་སྟེལ་བྱུང་
 ཚུལ་ནི་གནའ་བའི་ཡིག་ཆ་དག་ལས། ས་སྤྱོད་ཆོན་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 དེའི་རྒྱད་རིམ་པར་འཕེལ་ཞིང་། རྩལ་རིགས་བཞི་རྩ་དེ་བལ། སེ་དང་།
 སྤྱ་དང་། རྩེད་དང་། རྩེད་སྟེ་བཞིའོ། །དེ་ལས་ས་སོར་སྤྱོད་ལ། སེ་ལས་

① 《བཀའ་ཆེན་གསལ་བསྟན་པའི་ཀུན་གྱི་ལུགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་། p50